

VENDIM
Nr.14, datë 17.4.2007

NË EMËR TË REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, e përbërë nga:

Gjergj Sauli	Kryetar i Gjykatës Kushtetuese
Alfred Karamuço	Anëtar i “ “
Kristofor Peçi	Anëtar i “ “
Kujtim Puto	Anëtar i “ “
Vjollca Meçaj	Anëtare e “ “
Xhezair Zaganjori	Anëtar i “ “
Petrit Plloçi	Anëtar i “ “
Sokol Sadushi	Anëtar i “ “

me sekretare Brunilda Bara, në datë 11.12.2006, mori në shqyrtim në seancë gjyqësore me dyer të hapura çështjen nr.48/18 Akti që i përket:

KËRKUES: SOKOL KOÇIU, FREDERIK DURDA, ARBEN BËRBALLA, DIN GJONAJ, përfaqësuar nga avokat Shefqet Muçi, me prokurë.

SUBJEKT I INTERESUAR: PROKURORI I PËRGJITHSHËM, përfaqësuar nga Skënder Breca, me autorizim.

OBJEKTI: Shfuqizimi si i papajtueshëm me Kushtetutën i vendimeve nr.356, datë 14.4.2003 të Gjykatës së Shkallës së Parë Tiranë; nr.599, datë 15.11.2003 të Gjykatës së Apelit Tiranë dhe nr.295, datë 12.5.2006 të Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë.

Kërkuesi *Sokol Koçi* pretendon se gjykatat i kanë cenuar të drejtën për një proces të rregullt ligjor, duke argumentuar në këto drejtime kryesore:

- Gjykatat e kanë prezumuar fajtor për një vepër, që, sipas ligjit të kohës kur është kryer, nuk përbënte vepër penale. Kërkuesi është deklaruar fajtor për trafikimin e paligjshëm të një sasive kokaine, ndërkohë që dispozita ligjore konkrete (neni 283/a) në kohën e kryerjes së veprës nuk parashikohej nga Kodi Penal.

- Ndreqja e gabimit material nga neni 284/a-1 në nenin 284/a-2 që ka bërë Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë është antikushtetuese, sepse sipas nenit 445 të Kodit të Procedurës Penale gabimet materiale mund të ndreqen vetëm nëse ato nuk kanë pasur ndikim vendimtar në dispozitivin e vendimit.

- Gjykata e Lartë e ka prezumuar fajtor kërkuesin për nenin 284/a-2, në një kohë kur nuk ka provuar ekzistencën e një organizate të vetme kriminale, që sipas nenit 28 të Kodit Penal kërkon kuorumin e nevojshëm prej tre personash.

- Gjykatat e kanë dënuar kërkuesin mbi bazën e provave të mbledhura në mënyrë të paligjshme, që lidhen me pamundësinë e pyetjes së disa dëshmitarëve kryesorë të akuzës, me ushtrimin e pushtetit gjyqësor nga një gjykatë e huaj dhe me ekzistencën e kushteve të papajtueshmërisë me detyrën e dëshmitarit.

- Kërkuesi është gjykuar nga një gjykatë e caktuar me vendim antikushtetues të Këshillit të Lartë të Drejtësisë. Caktimi i një gjykate të posaçme për të gjykuar çështjen e tij (ndërkohë që rezultojnë gjyqtarë të pakonsumuar me këtë çështje në Gjykatën e Apelit Tiranë) rezulton antikushtetuese, si dhe jashtë juridiksionit e kompetencave të sanksionuara nga neni 147/4 i Kushtetutës.

Kërkuesi *Din Gjonaj* ka parashtruar cenimin e së drejtës për një proces të rregullt ligjor në drejtim të shkeljes së parimit kushtetues se *ligji penal favorizues ka fuqi prapavepruese (neni 29/3 i Kushtetutës dhe neni 3/3 i Kodit Penal)*.

- Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë ka zbatuar dispozitën me masën më të rëndë të dënimit, duke e dënuar me 9 vjet burgim, ndërkohë që ligji nr.9275, datë 16.9.2004, që vepronte në kohën e gjykimit të çështjes, e ka ndryshuar nenin 333, duke parashikuar në paragrafin e dytë një dënim më të ulët, nga 4 deri në 8 vjet.

Kërkuesit *Frederik Durda e Arben Bërballa* cenimin e së drejtës për një proces të rregullt ligjor e argumentojnë në këto drejtime kryesore:

- Janë dënuar për një veprë penale që nuk konsiderohej e tillë në kohën e kryerjes. Gjykatat kanë gabuar, sepse nuk kanë marrë në konsideratë as kuptimin e krimit të trafikut të narkotikëve në kohën e kryerjes (neni 283/a) dhe as lidhjen që ekziston midis tij dhe nenit 284/a, të shtuara me ligjin nr.8279, datë 15.1.1998.

- Ndryshimet në Kodin Penal të vitit 2004, e lidhin krijimin dhe ekzistencën e organizatës kriminale me praninë e tre ose më shumë personave. Kolegji Penal ka fajësuar vetëm dy vetë, sepse Sokol Koçiu është dënuar në bazë të paragrafit të dytë të nenit 284/a të Kodit Penal, për një figurë tjetër krimi;

- Janë mbledhur, marrë dhe përdorur prova në shkelje të ndalimeve ligjore (neni 35/4 i Kushtetutës dhe neni 151/4 i Kodit të Procedurës Penale). Këto shkelje konsistojnë në fillimin e parregullt të procesit penal dhe në pranimin e dëshmimeve të ndaluara, në marrjen si provë të dëshmimeve të Lidia Çestarit dhe një intervistë të Triana Mateus, të cilët kanë qenë të akuzuar për të njëjtën veprë apo në cilësinë e personave ndaj të cilëve zhvillohen hetime, në përdorimin si provë të përgjimeve të ndaluara nga ligji.

GJYKATA KUSHTETUESE,

dëgjo i relatorin e çështjes Sokol Sadushi, përfaqësuesin e kërkuesve, të subjektit të interesuar dhe pasi e shqyrtoi çështjen në tërësi,

VËREN:

Gjykata e Shkallës së Parë Tiranë, me vendimin nr.356, datë 14.04.2003, ka deklaruar fajtor kërkuesin Sokol Koçiu për veprat penale të organizimit dhe drejtimit të organizatave kriminale, me qëllim trafikimin e narkotikëve, parashikuar nga neni 284/a/2 i Kodit Penal, krijimit të bandës së armatosur dhe organizatës kriminale, parashikuar nga neni 333 i Kodit Penal, si dhe falsifikimit të letërnjoftimeve apo vizave, parashikuar nga neni 189/1 i Kodit Penal, dhe në bazë të nenit 55 të Kodit Penal i ka caktuar një dënim përfundimtar prej 15 vjet burgim.

Kërkuesit Frederik Durda dhe Arben Bërballa, krahas disa veprave të tjera, janë deklaruar fajtorë për veprat penale të organizimit dhe drejtimit të organizatave kriminale, me qëllim trafikimin e paligjshëm të narkotikëve, parashikuar nga neni 284/a/1 të Kodit Penal, si dhe të krijimit të bandës së armatosur dhe organizatës kriminale, parashikuar nga neni 333 i Kodit Penal, dhe në bazë të nenit 55 të Kodit Penal janë dënuar respektivisht me 16 dhe 15 vjet burgim.

Kërkuesi Din Gjonaj është deklaruar fajtor për veprën penale të krijimit të bandës së armatosur dhe organizatës kriminale, parashikuar nga neni 333 i Kodit Penal dhe është dënuar me 9 vjet burgim.

Mbi apelimin e kërkuesve, Gjykata e Apelit Tiranë, me vendimin nr.599, datë 15.11.2003, ka lënë në fuqi vendimin e Gjykatës së Shkallës së Parë Tiranë. Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë, me vendimin nr.295, datë 12.5.2006, ka vendosur, në pikat 1, 2 dhe 3, prishjen e vendimit nr.599, datë 15.11.2003 të Gjykatës së Apelit Tiranë dhe pushimin e gjykimit për veprën penale të krijimit të bandës së armatosur dhe organizatës kriminale, parashikuar nga neni 333 i Kodit Penal, për kërkuesit Sokol Koçiu, Frederik Durda dhe Arben Bërballa dhe në pikën 4 lënien në fuqi të vendimit për pjesët e tjera.

Pretendimet e kërkuesve të parashtruara para Gjykatës Kushtetuese, në përgjithësi kanë të bëjnë me parime të rëndësishme kushtetuese, që kanë ndikimin e tyre në kushtetutshmërinë e të gjithë procesit gjyqësor. Një pjesë e këtyre pretendimeve janë ngritur nga kërkuesit edhe më parë në Gjykatën Kushtetuese, të cilave nuk u është dhënë një përgjigje përfundimtare, për arsye se me vendimin nr.41, datë 29.12.2005, me të cilin është shfuqizuar si antikushtetues vendimi i dhomës së këshillimit, është mbajtur qëndrimi se “*Gjykata e Lartë duhet të investojë në ekzaminimin e tyre dhe*

të mbante një qëndrim të shprehur lidhur me to, sepse kontrolli i respektimit të standardeve kushtetuese për një proces të rregullt ligjor, është funksion edhe i gjykatave të zakonshme, e atë më tepër i Gjykatës së Lartë.”¹ Mbi bazën e këtij orientimi kushtetues, Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë e ka shqyrtuar çështjen në seancë gjyqësore dhe u ka dhënë përgjigje të gjitha pretendimeve të ngritura.

Kërkuesit, nëpërmjet dy kërkesave që në përmbajtjen e tyre ngrenë pretendime të njëjta për cenimin e të drejtës për një proces të rregullt ligjor, i drejtohen përsëri Gjykatës Kushtetuese dhe kërkojnë papajtueshmërinë me Kushtetutën si të vendimeve të gjykatës së shkallës së parë e të gjykatës së apelit, ashtu dhe të vendimit të Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë.

Pretendimet e tyre janë të shumta, dhe në to përfshihen si çështje të gjykimit në thelb, ashtu dhe të natyrës kushtetuese. Pretendimet e kërkuesve, të cilat janë përqendruar te zgjidhja në thelb e çështjes dhe mënyra e interpretimit të së drejtës materiale penale (mënyra e kualifikimit të veprës penale, kuptimi juridik i organizatës kriminale etj.), nuk janë ngritur në nivelin e një gjykimi kushtetues dhe për rrjedhojë, Gjykata Kushtetuese çmon se nuk mund të investohet për shqyrtimin e tyre.

Në mënyrë të përmbledhur, duke iu referuar disa parimeve kushtetuese, kërkuesit pretendojnë se janë dënuar pa ligj (parimi *nullum crimen nulla poena sine lege* - neni 29/1 i Kushtetutës), nuk u është dhënë fuqi prapavepruese ligjit penal favorizues (neni 29/3 i Kushtetutës), janë dënuar nga një gjykatë e caktuar në mënyrë antikushtetuese (neni 42 i Kushtetutës) dhe janë deklaruar fajtorë mbi bazën e të dhënave të mbledhura në mënyrë të paligjshme (neni 32/2).

Duke i analizuar pretendimet e kërkuesve, rezulton se nga pikëpamja formale, ato nuk listohen në mënyrë të shprehur në nenin 42 të Kushtetutës, por parashikohen si të drejta më vete në dispozita të tjera të saj. Konkretisht, parimi i mosdënimit pa ligj, e drejta e mosdënimit mbi bazën e të dhënave të mbledhura në mënyrë të paligjshme, e drejta e përfitimit nga efekti prapaveprues i ligjit penal favorizues, janë sanksionuar respektivisht në nenet 29/1, 3 dhe 32/2 të Kushtetutës. Këto janë parime themelore për një proces të drejtë penal dhe si të tilla, janë të rëndësishme për respektimin e së drejtës kushtetuese për një proces të rregullt ligjor. Për pasojë, Gjykata Kushtetuese çmon të nevojshme të shqyrtojë të gjitha këto pretendime, për arsye se ato kanë të bëjnë me thelbin e një procesi të drejtë penal.

1. Pretendimi për shkeljen e parimit të mosdënimit pa ligj (*nullum crimen nulla poena sine lege*).

Kërkuesit pretendojnë se gjykatat i kanë deklaruar fajtorë për organizimin e trafikut të narkotikëve, ndërkohë që kjo vepër penale, në kohën e kryerjes së saj, nuk parashikohej në Kodin Penal, duke shkelur në këtë mënyrë ndalimin kushtetues *nullum crimen nulla poena sine lege*, të sanksionuar në nenin 29 të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë, si dhe në nenin 7 të Konventës Europiane për të Drejtat e Njeriut.

Siç është shprehur në disa vendime të saj Gjykata Evropiane për të Drejtat e Njeriut, garancia e mishëruar në nenin 7 të Konventës, është një element thelbësor i shtetit të së drejtës. Kjo garanci duhet të interpretohet dhe zbatohet në atë mënyrë që të ofrojë garanci efektive kundër ndjekjes, deklarimit fajtor dhe dënimit arbitrar.

Në çështjen në shqyrtim, kërkuesit: Sokol Koçiu, Frederik Durda dhe Arben Bërballa, krahas disa veprave të tjera, janë deklaruar fajtorë edhe për veprën penale të “Organizimit dhe drejtimit të organizatës kriminale me qëllim trafikimin e paligjshëm të narkotikëve”, parashikuar në nenin 284/a të Kodit Penal. Sipas vendimeve të gjykatave, aktiviteti kriminal i kërkuesve është zhvilluar gjatë periudhës 1998 - janar 2001. Vepra penale për të cilën janë deklaruar fajtorë dhe dënuar kërkuesit është shtuar në Kodin Penal me ligjin nr.8279, datë 15.1.1998 “Për disa ndryshime e shtesa në ligjin nr.7895, datë 27.1.1995 “Për Kodin Penal të Republikës së Shqipërisë”.

Në kuadrin e pretendimit të tyre për shkeljen e parimit të mosdënimit pa ligj, kërkuesit kanë arsyetuar se vepra penale e “Trafikut të narkotikëve”, e cila përfshin edhe trafikun ndërkombëtar të narkotikëve, është shtuar në nenin 183/a të Kodit Penal me ligjin nr.8733, datë 24.1.2001 “Për disa shtesa e ndryshime në ligjin nr.7895, datë 27.01.1995 “Kodi Penal i Republikës së Shqipërisë”.

¹ Vendimi nr.41, datë 29.12.2005 i Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë.

Është e vërtetë se në vitin 2001 në Kodin Penal është shtuar neni 283/a, por siç rezulton nga materialet e dosjes, kërkuesit nuk janë deklaruar fajtorë në bazë të kësaj dispozite, por në bazë të nenit 284/a të Kodit Penal, dispozitë kjo që është miratuar në janar 1998. Siç pranohet edhe në doktrinën e së drejtës penale, në këndvështrimin e pasojave kriminale, në varësi të qenies ose jo të pasojës si element i figurës së veprës penale, këto të fundit ndahen në materiale dhe formale. Duke e analizuar në këtë vështrim figurën e veprës penale që parashikon neni 284/a, mund të konkludohet se ajo përfshihet në figurat formale të veprave penale, gjë që do të thotë se kjo vepër konsiderohet e kryer që nga momenti i organizimit dhe i pjesëmarrjes në organizatën kriminale, pavarësisht nga ardhja e pasojave. Kur nga veprimtaria e organizatës kriminale kanë ardhur edhe pasoja, atëherë veprat penale do të konkurrojnë.

Në këto rrethana, Gjykata Kushtetuese, pa marrë përsipër të vlerësojë cilësimin juridik të veprës, konkludon se vepra penale për të cilën janë deklaruar fajtorë kërkuesit parashikohej me ligj në kohën e kryerjes, dhe për pasojë, pretendimi për shkeljen e ndalimit *nullum crimen nulla poena sine lege* duhet rrëzuar.

2. Pretendimi për mosdhënien e fuqisë prapavepruese të ligjit penal favorizues

Sipas nenit 29/3 të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë, ligji penal favorizues ka fuqi prapavepruese (*lex retro agit in mitius* ose *lex mitior retro agit*). Ky parim i rëndësishëm kushtetues përmendet shprehimisht edhe në nenin 15/1 të Konventës Ndërkombëtare të OKB-së mbi të Drejtat Politike e Civile, ratifikuar nga Republika e Shqipërisë në datë 4.1.1992.

Parimi i përgjithshëm që vepron në sistemin e së drejtës është ai i ndalimit të fuqisë prapavepruese të ligjit. Përrashtimi që bëhet nga rregulli i përgjithshëm, duke i dhënë fuqi prapavepruese vetëm ligjit penal që favorizon pozitën e të pandehurit, synon t'i përgjigjet në mënyrë sa më të shpejtë e të përshtatshme vlerësimeve të ligjvënësit mbi rrezikshmërinë shoqërore të veprimeve apo mosveprimeve të caktuara, si dhe të subjekteve që i kanë kryer apo mund t'i kryejnë ato në të ardhmen.

Duke iu referuar qëndrimeve të mbajtura në jurisprudencën e saj, "Gjykata Kushtetuese thekson se parimi kushtetues i fuqisë prapavepruese të ligjit penal favorizues duhet respektuar nga të gjitha gjykatat e juridiksionit të zakonshëm, mjafton që fati i çështjes të mos jetë vendosur ende përfundimisht prej tyre. Pra, sigurisht që ky parim duhet të respektohet edhe në gjykimin që mund të zhvillohet në Gjykatën e Lartë, sepse është pikërisht kjo Gjykatë që kontrollon mënyrën e zbatimit të ligjit material dhe procedural nga ana e gjykatave më të ulëta."²

Kërkuesi Din Gjonaj pretendon se është Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë që ka zbatuar ndaj tij dispozitën penale, që parashikonte masën më të rëndë të dënimit. Ai është dënuar me 9 vjet burgim, ndërkohë që dispozita ligjore që vepronte në kohën e gjykimin të çështjes ka ndryshuar, duke parashikuar në paragrafin e dytë një dënim më të ulët.

Përsa më sipër, Gjykata Kushtetuese çmon se pretendimi i kërkuesit Din Gjonaj është i drejtë. Sipas dispozitës ligjore të kohës së kryerjes së veprës penale (neni 333 i Kodit Penal), pjesëmarrja në bandë të armatosur apo organizatë kriminale dënohej nga pesë deri në pesëmbëshjetë vjet. Kësaj dispozite ligjore i janë referuar me të drejtë gjykata e shkallës së parë dhe gjykata e apelit në aplikimin e masës së dënimit ndaj kërkuesit. Ndërkohë që çështja ndodhej për shqyrtim në Gjykatën e Lartë, me ligjin nr.9275, datë 16.9.2004, neni 333 i Kodit Penal ka ndryshuar, duke parashikuar në paragrafin e dytë, për pjesëmarrjen në organizatë kriminale, një dënim më të ulët, nga 4 deri në 8 vjet.

Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë duhet ta kishte marrë në konsideratë zbatimin e parimit kushtetues të fuqisë prapavepruese të ligjit penal favorizues. Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë ka pranuar në vendimin e tij se pjesëmarrja e kërkuesit Din Gjonaj "*në organizatën kriminale nuk është shoqëruar me veprimtari konkrete por ka mbetur në fazën e pjesëmarrjes siç parashikon edhe neni 332/2 i Kodit Penal.*"

Megjithëse është e njohur se fuqia prapavepruese e ligjit penal favorizues përbën një nga parimet themelore të procesit gjyqësor të garantuar shprehimisht në Kushtetutën e Republikës së Shqipërisë, Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë e ka mënjeluar respektimin e këtij standardi kushtetues.

² Vendimi nr.35, datë 20.12.2005 i Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë.

3. Pretendimi për shkeljen e parimit të gjykimit nga një “*gjykatë e caktuar me ligj*”

Fraza “*gjykatë ... e caktuar me ligj*” në nenin 42/2 të Kushtetutës mbulon jo vetëm bazën ligjore për vetë ekzistencën e gjykatës, por edhe kompozimin e trupit gjykues të ngarkuar për shqyrtimin e çdo çështjeje konkrete. Për pasojë, është e nevojshme të ekzaminohen pretendime të tilla si ato të rastit në shqyrtim, lidhur me shkeljen e rregullave ligjore për caktimin e gjyqtarëve në përbërje të një trupi gjykues dhe konkretisht, të nenit 28/4 të ligjit nr.8436, datë 28.12.1998 “Për organizimin e pushtetit gjyqësor në Republikën e Shqipërisë”.

Kërkuesit kanë pretenduar se në caktimin e gjyqtarëve për të gjykuar për llogari të Gjykatës së Apelit Tiranë, në rastin në shqyrtim, Këshilli i Lartë i Drejtësisë ka vepruar në kundërshtim me dispozitën e mësipërme. Sipas kërkuesve, nuk rezulton se gjyqtarët e caktuar kanë dhënë dorëheqjen për shqyrtimin e çështjes në ngarkim të tyre dhe për pasojë, nuk është e vërtetë se në Gjykatën e Apelit Tiranë nuk mund të formohej trupi gjykues për gjykimin e kësaj çështjeje.

Ky pretendim i kërkuesve është i pabazuar. Sipas nenit 28/4 të ligjit të mësipërm, Këshilli i Lartë i Drejtësisë, me propozimin e Ministrit të Drejtësisë, mund të emërojë një gjyqtar të gjykojë një numër çështjesh në një gjykatë tjetër të të njëjtit nivel, nëse mungojnë gjyqtarët në këtë gjykatë. Në rastin në shqyrtim, siç rezulton edhe nga materialet e dosjes, në kundërshtim me sa pretendojnë kërkuesit, disa nga gjyqtarët e Gjykatës së Apelit Tiranë kanë dhënë dorëheqjen, e cila është pranuar nga kryetari i kësaj gjykate në bazë të rregullave të Kodit të Procedurës Penale. Për pasojë, ka qenë pikërisht rasti që parashikon dispozita e mësipërme e ligjit “Për organizimin dhe funksionimin e pushtetit gjyqësor ...” kur Këshilli i Lartë i Drejtësisë cakton gjyqtarë për të gjykuar për llogari të një gjykate tjetër. Përsa sipër, Gjykata Kushtetuese konkludon se nuk ka shkelje të parimit të gjykimit nga një *gjykatë e caktuar me ligj*, parashikuar nga neni 42/2 i Kushtetutës.

4. Pretendimi për shkeljen e parimit të mosdeklarimit fajtor dhe të mosdënimit mbi bazën e të dhënave të mbledhura në mënyrë të paligjshme

Lidhur me këtë pretendim, Gjykata Kushtetuese çmon se pranimi dhe çmuarja e provave është çështje që u takon gjykatave të zakonshme. Detyra e Gjykatës Kushtetuese është të vlerësojë nëse procesi i realizuar në këto gjykata, i shqyrtuar si i tërë, duke përfshirë edhe mënyrën e marrjes së provave, ka qenë i drejtë. Të gjitha provat duhet të paraqiten në prani të të akuzuarit, në një seancë publike, me qëllim që të realizohet një proces kontradiktor. Megjithatë, përdorimi si prova i thënieve të marra në fazën e hetimit paraprak, si dhe në kushtet që parashikon neni 369/3 i Kodit të Procedurës Penale, nuk është në vetvete i papajtueshëm me paragrafët 3(d) dhe 1 të nenit 6 të Konventës Europiane për të Drejtat e Njeriut (ose nenet 31/d dhe 42 të Kushtetutës), përderisa respektohet e drejta e mbrojtjes.

Si aspekte të shkeljes së nenit 32/2 të Kushtetutës kërkuesit kanë parashtruar se dëshmia e së quajturës L.Çestari është marrë në shkelje të nenit 31/d të Kushtetutës dhe nenit 6/1/3 (d) të Konventës Europiane për të Drejtat e Njeriut. Në këtë kuadër, kërkuesit kanë pretenduar se janë shkelur rregullat procedurale dhe në caktimin e përkthyesit që ka asistuar në procesin e pyetjes së dëshmitares në ekzekutim të letërporosisë, si dhe në zhvillimin e njohjes me fotografi nga ana e dëshmitares L.Çestari.

Lidhur me pyetjen, me cilësinë e dëshmitares së shtetases italiane, nga materialet e dosjes rezulton se është vepruar në përputhje me kuadrin procedural përkatës. Kështu, Gjykata e Shkallës së Parë Tiranë, mbi kërkesën e prokurorit të çështjes, në bazë të neneve 509 e vijues të Kodit të Procedurës Penale, si dhe të Konventës së Këshillit të Europës “Për ndihmën e ndërsjellë juridike në fushën penale” të datës 20 prill 1957 dhe të Protokollit shtesë të datës 17 mars 1997, të ratifikuar me ligjin nr.8498, datë 10.06.1999, u është drejtuar autoriteteve italiane, me qëllim që të bënin të mundur paraqitjen e së sipërpërmendurës përpara gjykatës për të dëshmuar në procesin në ngarkim të kërkuesve. Meqenëse dëshmitarja është deklaruar se nuk mund të paraqitej përpara Gjykatës së Shkallës së Parë Tiranë për të dëshmuar, kjo gjykatë u është drejtuar përsëri autoriteteve përkatëse që të bënin të mundur pyetjen në vendbanimin e saj në Itali.

Në këtë mënyrë, në përputhje me Konventën e sipërpërmendur si dhe në bazë të dispozitave të Kodit të Procedurës Penale Italiane, pyetja e dëshmitares është realizuar nga ana e Gjykatës së Apelit, Romë. Në procesin e pyetjes kanë marrë pjesë edhe avokatët e caktuar nga gjykata kryesisht, (pasi avokatët e zgjedhur nga kërkuesit nuk kanë pranuar) prokurorët e çështjes, si dhe tre anëtarët e trupit gjykues të Gjykatës së Shkallës së Parë Tiranë. Procesverbali dhe materiali i incizuar në ekzekutim të letërporosisë i është dërguar, nëpërmjet Ministrisë së Drejtësisë, gjykatës së shkallë së parë dhe më pas është administruar nga ana e saj në seancë gjyqësore në prani të kërkuesve. Edhe për caktimin e

përkthyesit, si dhe për zhvillimin e njohjes me fotografi nuk ka shkelje. Në këtë rast, siç rezultojnë nga materialet e dosjes, veçanërisht nga procesverbali përkatës, organet e procedimit kanë respektuar rregullat procedurale. Në këto kushte, në kundërshtim nga sa pretendojnë kërkuesit, pyetja e dëshmitares L.Çestari është bërë në përputhje me nenin 31/d të Kushtetutës, si dhe me nenin 6/3 (d) të Konventës Europiane për të Drejtat e Njeriut.

Si aspekt tjetër të shkeljes së nenit 32/2 të Kushtetutës kërkuesit kanë parashtruar cilësimin si dëshmi të thënieve të shtetasit kolumbian Triana Mateus. Lidhur me këtë pretendim, nga materialet e çështjes rezultojnë se nga Gjykata e Shkallës së Parë Tiranë, me anën e letërporosive drejtuar autoriteteve gjyqësore italiane, u është kërkuar të bënin të mundur dërgimin e disa materialeve që lidheshin me dëshminë e këtij dëshmitari. Autoritetet gjyqësore italiane, bazuar në Traktatin “Për asistencë reciproke në fushën penale” midis Republikës Italiane dhe Shteteve të Bashkuara të Amerikës, i kanë dërguar SHBA-së letërporosinë për pyetjen me cilësinë e dëshmitarit të shtetasit kolumbian Triana Mateus, që gjendej i arrestuar pranë Zyrave Federale të Shtetit New York. Në ekzekutim të letërporosive të sipërpërmendura, autoritetet italiane i kanë dërguar Gjykatës së Shkallës së Parë Tiranë materialet që pasqyrojnë dëshminë e tij, marrë në pyetje nga autoriteti procedues përkatës i Nju Jorkut. Siç rezultojnë nga vendimi i Gjykatës së Shkallës së Parë Tiranë, këto materiale janë administruar në kuadrin e leximeve të lejueshme, si “*deklarime të bëra nga shtetasi i huaj jashtë shtetit*”, në bazë të nenit 369/3 të Kodit të Procedurës Penale. Ky material është vlerësuar nga gjykata duke u lidhur edhe me provat e tjera. Përsa më sipër, Gjykata Kushtetuese nuk konstaton shkelje të aspektit kushtetues.

Në rastin në shqyrtim, megjithëse gjykatat nuk kanë qenë në gjendje të realizojnë pyetjen personalisht të dëshmitarëve të sipërcituar, kjo nuk do të thotë se ato i kanë bazuar vendimet e tyre, vetëm, apo në një masë të madhe, në dëshmitë e marra nëpërmjet letërporosive. Ato janë bazuar edhe në dëshmitë e tjera, të marra në seancë gjyqësore dhe të dëshmitarëve të pyetur në fazën e hetimit gjyqësor, dhe në një sërë dokumentesh e provash materiale.

Prandaj, Gjykata Kushtetuese çmon se edhe ndonjë kufizim, që mund të jetë imponuar mbi të drejtat e mbrojtjes, nuk ka qenë i tillë sa të privojnë kërkuesit nga e drejta për zhvillimin e një gjykimi të drejtë. Për pasojë, Gjykata Kushtetuese konkludon se nuk ka pasur shkelje të nenit 6/1/3 (d) të Konventës Evropiane për të Drejtat e Njeriut, si dhe të neneve 31/d dhe 32/2 në lidhje me nenin 42 të Kushtetutës të Republikës së Shqipërisë.

Edhe pretendimi se aktet e dosjes nr.1010/99 të ardhura nga Italia, nuk mund të konsiderohen si prova të vlefshme, nuk është i bazuar. Nga materialet e dosjes rezultojnë se dosja e mësipërme, në ekzekutim të letërporosive të sipërpërmendura, është dërguar nga ana e autoriteteve italiane, në rrugë institucionale, duke respektuar të gjithë procedurën përkatëse që parashikon Kodi i Procedurës Penale, si dhe konventa përkatëse e Këshillit të Europës.

Pretendimi për shkeljen e së drejtës së mbrojtjes me avokat, parashikuar nga neni 31/ç në lidhje me nenin 42 të Kushtetutës, si dhe neni 6/1/3c i Konventës Europiane për të Drejtat e Njeriut, është i pabazuar. Nga materialet e dosjes rezultojnë se kërkuesit janë mbrojtur nga avokatë të zgjedhur nga vetë ata. Për shkeljen e kësaj të drejte kërkuesit i referohen seancës gjyqësore të datës 18.3.2003 të zhvilluar nga Gjykata e Shkallës së Parë Tiranë. Në këtë seancë, gjykata e ka përjashtuar avokatin e kërkuesit Sokol Koçi, për shkelje të rregullave të seancës gjyqësore, dhe në vend të tij ka caktuar kryesisht një avokat tjetër. Me caktimin e këtij avokati, seanca në këtë datë është ndërprerë. Në këto rrethana, Gjykata Kushtetuese çmon se caktimi i një avokati kryesisht për kërkuesin, në vend të avokatit të zgjedhur prej tij, nuk ka cenuar të drejtën e mbrojtjes së kërkuesit.

Lidhur me pretendimet e tjera që kanë parashtruar kërkuesit, të cilat kanë marrë përgjigje të arsyetuar nga vendimi i Kolegjit Penal i Gjykatës së Lartë, Gjykata Kushtetuese çmon se nuk janë të natyrës kushtetuese dhe për rrjedhojë, duhen rrëzuar.

PËR KËTO ARSYE,

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, duke u bazuar në nenet 131 shkronja “f”, 134 pika 1 shkronja “g” të Kushtetutës, si dhe në nenet 72 e 77 të ligjit nr.8577, datë 10.2.2000 “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”, njëzëri,

VENDOSI:

- Pranimin pjesërisht të kërkesës së paraqitur nga kërkuesi Din Gjonaj dhe rrëzimin e saj për kërkuesit e tjerë.

- Shfuqizimin pjesërisht si antikushtetues të vendimit nr.295, datë 12.5.2006 të Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë, në pikën 4 të tij, që lidhet me kërkuesin Din Gjonaj.

- Dërgimin e çështjes për shqyrtim Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë.

Ky vendim është përfundimtar, i formës së prerë dhe hyn në fuqi ditën e botimit në Fletoren Zyrtare.